

**UCHWAŁA NR XLVII/1096/14
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 26 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia programu „Giszowieckie Centrum Aktywności Lokalnej” na lata 2014-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 58 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r., poz. 594 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013, poz. 182 z późn. zm.).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć program „Giszowieckie Centrum Aktywności Lokalnej” na lata 2014-2015, który jest elementem projektu systemowego „Damy radę - program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Prezydenta Miasta Katowice do wdrożenia wyżej wymienionego programu i złożenia sprawozdań z jego realizacji w terminach odpowiednio do 28 lutego 2015 r. i 31 sierpnia 2015 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Jerzy Forajter

KATOWICE
dla odmiany

Program Giszowieckie Centrum Aktywności Lokalnej realizowany w latach 2014-15, w ramach Projektu „Damy Radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII: Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie: 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, przyjętego Uchwałą Rady Miasta Katowice nr XLII/1006/13 z dnia 27 listopada 2013 roku.

I. Tytuł programu

GISZOWIECKIE CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ (GiCAL)

II. Lokalizacja programu.

Program realizowany będzie na terenie wybranych fragmentów dzielnicy Giszowiec z wykorzystaniem zasobów lokalowych instytucji bądź organizacji umiejscowionych na terenie dzielnicy, w szczególności na terenie Miejskiego Domu Kultury „Szopienice-Giszowiec”, gdzie będzie zlokalizowany punkt przyjęć animatorów. Koordynacja programu realizowana będzie w siedzibie Partnera – Stowarzyszenia Fabryka Inicjatyw Lokalnych.

III. Diagnoza – uzasadnienie programu.

1. Opis obszaru problemowego.

Dzielnica Giszowiec obejmuje obszar o powierzchni 12 km² i liczy 18,5 tys. mieszkańców. Jest dobrze skomunikowana, z dostępem do terenów zielonych i rekreacyjnych. Znajduje się tam również sporo punktów usługowych i instytucji. Wszystko to wpływa na wysoką atrakcyjność dzielnicy w zakresie jakości życia i jej pozytywne postrzeganie przez inne społeczności Katowic.

Na terenie Giszowca znajdują się zarówno obszary zabudowane blokami (ul. Adama, Wojciecha, Kolisty, Mysłowicka, Miła i Karliczka), jak również obszary nowej zabudowy wielorodzinnej. Unikatową bardzo charakterystyczną, pierwotną zabudowę z początku XX wieku stanowi kompleks domków jedno- i dwurodzinnych wraz z centralnym miejscem dzielnicy, czyli Rynkiem, objętych ochroną konserwatorską. Uzupełnieniem terenów mieszkalnych są obiekty handlowo-usługowe oraz siedziby instytucji oraz tereny zajmowane przez KWK „Staszic”. Ważne miejsce w dzielnicy zajmują duże tereny rekreacyjne takie jak np. Ośrodek Rekreacyjny Barbara – Janina wraz z kompleksem leśnym Katowickiego Parku Leśnego.

W dzielnicy działa szereg instytucji miejskich i publicznych, które mają zasadniczy wpływ na warunki życia mieszkańców. Są to m.in. żłobek, przedszkola, szkoła podstawowa, gimnazja, poczta, spółdzielnie mieszkaniowe i inne. Giszowiec jest miejscem sprzyjającym zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności młodych. Szkoły (podstawowa i gimnazjum) oraz przedszkole posiadają oddziały integracyjne. Funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy im. Dr Marii Trzczińskiej-Fajfrowskiej. W dzielnicy funkcjonują także dwa ośrodki kultury - Giszowieckie Centrum Kultury (prowadzone przez Katowicką Spółdzielnię Mieszkaniową) i Miejski Domu Kultury Filia nr 2 „Szopienice – Giszowiec”. Działa także biblioteka. Społeczność dzielnicy tworzy dwie wspólnoty parafialne – Rzymskokatolicką Parafię św. Barbary i Rzymskokatolicką Parafię św. Stanisława Kostki. W ostatnim czasie nastąpiła zmiana obu proboszczów. Związane z tym

jest oczekiwanie na nowe otwarcie na różne inicjatywy lokalne i działania prospołeczne. W dzielnicy działa relatywnie sporo organizacji pozarządowych i grup obywatelskich, jednak zauważyć można ich pewne rozproszenie i mało skoordynowane działania. Korzystne dla dzielnicy byłoby wzmocnienie działań realizowanych w idei partnerstwa lokalnego.

Znaczącym atutem dzielnicy jest duża ilość podmiotów gospodarczych, jednak w dużej mierze niezbyt mocno zaangażowanych w działania prospołeczne. Najważniejszym przedsiębiorstwem jest Kopalnia Węgla Kamiennego „Murcki – Staszic”. Kopalnia oprócz wymiaru czysto egzystencjalnego dla wielu mieszkańców pełni również, poprzez działające przy niej związki zawodowe i kluby, bardzo istotną rolę polegającą na wspieraniu między innymi osób starszych (kluby działające przy MDK: Skat Klub, Klub Seniora ZZG KWK Staszic, Klub Seniora ZZ Przeróbka).

Dzielnica nie posiada swojej Rady Jednostki Pomocniczej. W roku 2013r, pojawiła się inicjatywa oddolna powołania Rady, która to inicjatywa będzie wspierana także w kolejnych latach.

2. Główne obszary problemowe w odniesieniu do koncepcji programu.

Giszowiec jest objęty oddziaływaniem Terenowego Punktu Pomocy Społecznej Nr 9. Z pomocy społecznej korzysta obecnie ok. 70 rodzin, w tym ok. 170 osób. Najważniejsze problemy dotyczące te rodziny to niepełnosprawność i ubóstwo, w dalszej kolejności bezrobocie, długotrwała choroba i problemy opiekuńczo-wychowawcze. Sporo jest rodzin zastępczych.

Należy wskazać, na podstawie informacji uzyskanych od organizacji pozarządowych, a także własnych obserwacji z realizacji programu, że istnieje spora grupa mieszkańców Giszowca zagrożonych wykluczeniem społecznym, nie zawsze odnotowywana w statystykach MOPS. Potwierdzają to także lokalni liderzy, którzy wskazują jako główne problemy bezrobocie, bezpieczeństwo publiczne, problemy alkoholowe, przemoc domową. Osób bezrobotnych w dzielnicy (zarejestrowanych) jest nieco poniżej 400. Problem bezrobocia dotyczy również ludzi młodych z wyższym wykształceniem i o wysokich kwalifikacjach. Ww problemy dotyczą w dużej mierze środowisk blokowych, np. najwięcej osób bezrobotnych jest na ul. Adama, Wojciecha i Mysłowickiej. Są to też lokalizacje najczęściej wskazywane jako miejsca dokonywania przestępstw w dzielnicy.

Duża podaż instytucji wspierających osoby niepełnosprawne (w tym z niepełnosprawnością intelektualną), zwłaszcza osoby młode, spowodowała w latach ubiegłych znaczny napływ rodzin z takimi właśnie osobami. W dzielnicy Giszowiec działają dwie instytucje bezpośrednio zajmujące się osobami niepełnosprawnymi. Są to Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy im. Dr Marii Trzcńskiej-Fajfrowskiej. Problemem osób niepełnosprawnych i ich rodzin w dzielnicy jest sytuacja, w której kończy się ich edukacja na poziomie WTZ. Problemem jest również ograniczona liczba miejsc w WTZ. Sytuacja takich osób, po zakończeniu edukacji i korzystania z ośrodków wsparcia znacznie się pogarsza i często jedynym

oparciem dla nich są starsi krewni. Jest to nadal istotny problem, który był przedmiotem oddziaływania programu w latach 2012-2013 i wymaga znacznie dłuższej interwencji. Jest to obszar do pracy także w kolejnej edycji programu.

Giszowiec to dzielnica w dużej mierze zaludniona osobami napływowymi. Dla części jest tylko miejscem noclegu czy rekreacji, a mniej miejscem aktywności społecznej i zaangażowania. Także duże skupienie mieszkańców osiedli bloków generuje problemy braku integracji, dużej anonimowości i niewłączania się w działania społecznościowe. Ważnym zadaniem będzie mobilizowanie tych społeczności do wspólnej aktywności i myślenia przyszłościowego o swoim miejscu do życia jakim jest Giszowiec.

Z dużą różnorodnością i wielością małych społeczności w Giszowcu wiąże się problem niewielkiego zaangażowania różnych tych społeczności i organizacji w działania wspólnotowe. Różnego rodzaju wydarzenia, inicjatywy i spotkania odbywają się z reguły w centralnych miejscach dzielnicy (domy kultury, park, kościół). Osoby z dalszych części Giszowca relatywnie rzadko uczestniczą w tych wydarzeniach, nie docierają do centrum Giszowca. Ważne jest, aby te środowiska integrować zarówno we własnym środowisku zamieszkania jak i wzajemnie ze sobą. Ważne będzie wspieranie inicjatyw sprzyjających realizacji działań na rzecz całego Giszowca – zarówno w kontekście dostępności do istniejącej oferty jak i tworzenia nowych miejsc i przestrzeni społecznych. Dotyczy to np. kwestii oferty dla młodzieży. W dzielnicy są kluby sportowe, zajęcia w szkołach i domach kultury, jednak nie są to miejsca w całości dedykowane młodzieży i dostępność do nich jest ograniczona. Ważne będzie wspieranie inicjatyw lokalnych organizacji związanych z uruchomieniem miejsc i nowych działań skierowanych do młodzieży (zwłaszcza w kontekście wspierania w trudnych sytuacjach, miejsc rozwojowych itp.). Kolejną kwestią jest budowa mechanizmów działania w szerokim partnerstwie lokalnym i wychodzenia poza dotychczasowy schemat współpracy.

Program Giszowieckie Centrum Aktywności Lokalnej stara się wychodzić naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej dzielnicy, w tym m.in. także osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęte założenia programu pozostają w zgodzie z Narodową Strategią Spójności oraz celami realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 i wpisują się w Poddziałanie 7.1.1. Program wpisuje się w Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, realizowaną na podstawie uchwały Rady Miasta Katowice.

IV. Adresaci programu.

Program adresowany jest zarówno do społeczności terytorialnej, zamieszkującej wybrany obszar dzielnicy, jak i kategoryjnej. Adresatem działań dotyczących społeczności terytorialnej są

mieszkańcy ul. Adama, a także tam umiejscowione instytucje i organizacje. Wybór tej lokalizacji związany jest z koniecznością szczególnego zaangażowania się w działania integrujące społeczność tego osiedla i przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego w kontekście indywidualnym i społecznościowym. W kontekście społeczności kategoryjalnej praca realizowana będzie z grupami szczególnie zagrożonymi zjawiskiem wykluczenia – m.in. osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami, kobietami planującymi podjęcie aktywności zawodowej oraz wspieraniem inicjatyw młodzieżowych realizowanych przez lokalne podmioty. Ponadto wskazane jest wsparcie dla organizacji i instytucji lokalnych, związane z budowaniem myślenia wspólnotowego i partnerskich relacji w działaniach na rzecz integracji całej dzielnicy.

Bezpośrednim oddziaływaniem w ramach instrumentów aktywnej integracji planuje się objąć w okresie 2014 – 2015 łącznie ok. 32 uczestników programu i otoczenie tych osób z tego ok. 24 w roku 2014 i ok. 8 w roku 2015.

V. Cel główny, cele szczegółowe programu.

Cel główny:

Podniesienie poziomu integracji społecznej, aktywności lokalnej i postaw partnerskich w dzielnicy Giszowiec, przeciwdziałające zjawiskom wykluczenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności zamieszkujących wybrane obszary dzielnicy oraz społeczności kategoryjalne związane z konkretnymi problemami społecznymi.

Cele operacyjne (szczegółowe):

1. Zapewnienie odpowiednich warunków organizacyjnych do działania Giszowieckiego Centrum Aktywności Lokalnej jako miejsca wspierającego mieszkańców, lokalne organizacje i instytucje w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego.
2. Promowanie idei partnerstwa lokalnego jako sposobu na rozwiązywanie problemów społecznych i zaspokajanie najważniejszych potrzeb społecznych.
3. Zwiększenie poziomu aktywności obywatelskiej poprzez podejmowanie inicjatyw społecznych realizowanych w idei partnerstwa lokalnego przy wsparciu liderów i animatorów lokalnych.
4. Poprawa kompetencji i umiejętności społecznych mieszkańców dzielnicy.
5. Zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji na temat ich praw i obowiązków oraz sposobów rozwiązywania ważnych problemów życiowych.
6. Przeciwdziałanie utrwalaniu się bezradności i pogłębianiu marginalizacji społecznej wśród mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności reprezentujących środowiska tzw. blokowe poprzez włączanie ich do życia społecznego całej dzielnicy.

7. Promocja idei organizowania społeczności lokalnej w klimacie partnerstwa instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych.

VI. Opis planowanych działań i metody realizacji programu.

W Programie wykorzystywane będą różne metody i techniki pracy ze społecznością lokalną, w tym m.in. metodologia CAL (centrum aktywności lokalnej), OSL (organizowanie społeczności lokalnej) oraz doświadczenia zagraniczne. Działania będą realizowane w oparciu o takie zasady jak:

- klientem oddziaływania programu jest cała społeczność dzielnicy,
- angażowanie każdego, kto chce być aktywnym niezależnie od wieku i stanu posiadania,
- bazowanie na wnikliwej diagnozie potrzeb społecznych,
- praca w oparciu o instytucjonalne lokalne zasoby i liderów społeczności,
- stwarzanie okazji do spotkania i dyskusji o potrzebach i problemach lokalnych
- edukacja społecznościowa,
- inicjowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych,
- współorganizacja z partnerami lokalnymi imprez integracyjnych.

Program będzie realizowany poprzez działania o charakterze środowiskowym oraz wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji. Planuje się zastosowanie wobec każdego z 32 uczestników projektu i jego otoczenia co najmniej jednego instrumentu aktywnej integracji z następującego katalogu:

1. Organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną.
2. Organizacja i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych.
3. Organizacja i finansowanie poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, mediacji rodzinnej oraz udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, służące przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy.
4. Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową.
5. Organizacja i finansowanie kosztów wolontariatu, zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub wolontariuszy.

W zakresie działań o charakterze środowiskowym przewiduje się realizację następujących przedsięwzięć.

1. Współorganizacja z organizacjami i instytucjami lokalnymi imprez integracyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych itp.

2. Edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizacja i prowadzenie spotkań społeczności lokalnej, organizacja warsztatów i spotkań tematycznych w tym m.in. prawnych.
3. Wsparcie logistyczne i finansowe inicjatyw lokalnych zgłoszonych przez mieszkańców, w tym uczestników projektu, obejmujących sfinansowanie zakupu niezbędnych artykułów i ich organizację.
4. Organizacja wyjazdów i wyjść integracyjnych dla aktywnych uczestników życia społecznego w Giszowcu.
5. Aktualizacja mapy zasobów i potrzeb w odniesieniu do wybranych obszarów dzielnicy i społeczności kategoryalnych.
6. Utrzymywanie kontaktów ze wszystkimi lokalnymi organizacjami społecznymi i instytucjami – bieżące zbieranie informacji na temat lokalnych wydarzeń, spotkań, imprez i inicjatyw społecznych - do udostępnienia w formie aktualizowanego informatora uczestnikom projektu, organizacjom, przedsiębiorcom i instytucjom lokalnym.

Program realizowany będzie głównie poprzez wsparcie animatorów – organizatorów społeczności lokalnej oraz wsparcie w realizacji inicjatyw oddolnych i poradnictwo specjalistyczne.

Poszczególne działania będą przygotowywane i realizowane we współpracy ze liderami społeczności lokalnej, organizacjami i instytucjami działającymi na terenie dzielnicy.

VII. Rezultaty programu:

Rezultaty miękkie:

1. Wzrost poziomu aktywności obywatelskiej i integracji społecznej wśród mieszkańców Giszowca poprzez m.in. podejmowanie i realizację inicjatyw społecznych, współpracę podmiotów lokalnych w oparciu o metodę partnerstwa lokalnego, działalność lokalnych liderów i animatorów.
2. Wzrost poziomu świadomości i wiedzy dotyczącej znaczenia działania w idei partnerstwa lokalnego.
3. Wzrost kompetencji i umiejętności społecznych mieszkańców dzielnicy.
4. Poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia poprzez m.in. wzrost dostępu do informacji służących przywróceniu samodzielności życiowej, utrzymaniu mieszkania i udziału w życiu społecznym osiedla.

Rezultaty twarde:

1. Zorganizowanie co najmniej 8 spotkań społeczności lokalnej.

2. Zorganizowanie przynajmniej 15 spotkań edukacyjnych, w tym edukacyjno-prawnych dla średnio ok. 8 osób
3. Zorganizowanie we współpracy z organizacjami i instytucjami lokalnymi co najmniej 2 imprez o charakterze integracyjno-kulturalno-promocyjnym.
4. Zorganizowanie co najmniej 2 wyjazdów lub wyjść integracyjnych.
5. Kontynuacja działania co najmniej 1 klubu o charakterze samopomocowym.
6. Przeprowadzenie we współpracy z organizacjami i instytucjami lokalnymi co najmniej 2 inicjatyw lokalnych.

VIII. Czas trwania i harmonogram programu.

Program Giszowieckie Centrum Aktywności Lokalnej będzie realizowany w okresie od 01.01.2014r. do 30.04.2015r. Przewiduje się następujący harmonogram działań:

ZADANIE	STYCZEŃ 2014	LUTY 2014	MARZEC 2014	KWIECIEŃ 2014	MAJ 2014	CZERWIEC 2014	LIPIEC 2014	SIERPIEŃ 2014	WRZESIEŃ 2014	PAŹDZIERNIK 2014	LISTOPAD 2014	GRUDZIEŃ 2014	STYCZEŃ 2015	LUTY 2015	MARZEC 2015	KWIECIEŃ 2015
Animacja lokalna																
Poradnictwo specjalistyczne																
Imprezy środowiskowe																
Wolontariat																
Klub społecznościowy (samopomocowy)																
Spotkania społ. lokalnej																
Spotkania edukacyjne, tematyczne																
Wsparcie inicjatyw lokalnych																
Wyjazd lub wyjścia integracyjne																

IX. Podział odpowiedzialności za realizację programu.

Program będzie realizowany w partnerstwie z MOPS Katowice przez Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych. Realizatorami programu będzie zespół składający się z 2 animatorów lokalnych. Do realizacji poszczególnych działań w ramach programu zatrudniane będą osoby na umowę zlecenie oraz - w ramach odpowiednich procedur - zlecane będą usługi podmiotom zewnętrznym. Osobą odpowiedzialną za realizację założeń programu będzie koordynator projektu z ramienia partnera. Do realizacji programu niezbędne będzie ponadto:

- Organizacja miejsca spotkań ze społecznością na terenie dzielnicy.
- Zapewnienie środków na dostęp do Internetu, połączenia telefoniczne, przejazdy itp.
- Zapewnienie środków na realizację poszczególnych działań środowiskowych, instrumentów aktywnej integracji oraz promocję programu.

X. Sposób i źródła finansowania programu.

Program współfinansowany będzie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1. Podziałania 7.1.1. Budżetu Państwa oraz z budżetu Miasta Katowice w ramach wkładu własnego MOPS określonego w uchwale budżetowej dla projektu „Damy radę – program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach”. Budżet będzie realizowany zgodnie z umową o dofinansowaniu projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” na lata 2014-2015. Całkowity koszt programu wyniesie: 123 224,50 zł. w 2014r. oraz 36 416,00 zł. w 2015r. Łącznie: 159640,50 zł. w latach 2014-2015